

Izbaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri popoldne ter stane z izrednimi prilagami ter s »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6:60
pol leta 6 » 60 » » » 3:30
četrt leta 3 » 40 » » » 1:70
Posamične številke stanejo 10 čin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlane na ročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računijo po petit-vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje črke po prostora. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavric.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

»PRIMOREC«

izhaja neodvisno od »Soč« vsak teden in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1:60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naši knjigarni, v tobakarni Schwarz v Šolski ulici Jellersitz v Nanski ulici in v Korenski ulici št. 221 — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu del. Caserna.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Deželno učiteljsko društvo.

Iz odbora deželnega učiteljskega društva se nam poroča, da so šli dne 26. t. m. v deputacijo h gospodu c. kr. namestniku predsednik Franc Bajt, podpredsednik Andrej Pizzul in odbornik Ignacij Križman. Bili so najljubše sprejeti. V daljšem govoru je predsednik pojasnjeval učiteljsko vprašanje in apeloval na visoko vlado, da naj bi porabila ves svoj vpliv, da bi se končno rešilo to perečo zadevo. Gospod c. kr. namestnik je deputacijo zagotovil, da napravi vse mogoče korake za ugodno zboljšanje učiteljskega gmotnega stanja in je odkritosrečno izjavil, da mu je neumljivo, kako morejo učiteljske družine živeti s tako pičlimi dohodki pri sedanjih draginjah vseh življenjskih potrebščin. Deputacija je gospodu c. kr. namestniku pojasnila vse učiteljske težnje, ter se mu udano priporočila, da naj bi blagovolil podpirati pri visokem deželnem zboru prošnjo deželnega učiteljskega društva za draginjske doklade vsemu učitelstvu že v t. l. Gospod c. kr. namestnik je zagotovil deputaciji, da bode učitelstvo tudi v tem oziru podpiral z vso unemo ter da ne bode prenehal delovati v korist deželnega učitelstva, dokler se ne uredi učiteljske plače in da porabi ves svoj vpliv, da se predloži v najvišjo sankcijo zakon o ureditvi učiteljskih plač, kakor hitro poskrbi visoki deželni zbor za primerno pokritje. S hvaležnostjo se je deputacija poslovila od visokega gospoda dostojanstvenika in mu zagotovila udano hvaležnost vseh učiteljskih arc, ako se njegovemu velikemu uplivu posreči to človekoljubno delo v prilog učiteljskega stanu. Upamo, da se visoki deželni zbor velikodušno pridruži željam prevzvišenega gospoda c. kr. namestnika, ter da končno vendar-le jedenkrat postane dobrotnik deželnega učitelstva, ki bode preblagorodnim gospodom de-

želnim poslancem gotovo hvaležno za ta plemenit čin.

Isti dan popoldne je bila odborova seja, kjer se je sprejela spodaj sledeča uloga, katero je v slovenskem in italijanskem jeziku nesla ista deputacija v deželno pisarno, kjer je prosila za avdijenco pri preblagorodnem gospodu deželnem glavarju, da se osebno priporoči za končno ugoditev teh opravičenih učiteljskih želj.

Ta uloga se glasi:

Visoki deželni zbor!

Zopet je minulo leto, ki ni prineslo učitelstvu naše pokrajine nikakega niti najmanjšega zboljšanja njegovega gmotnega stanja. Zakonski načrt, sprejet soglasno pri zadnjem zasedanju visoke deželne zbornice v korist učitelstva, njegovih revnih udov in prepotrebnihih sirot, je še vedno le nesankcioniran zakonski načrt, kateri nikakor ne more zadovoljiti bednega učiteljskega položaja. Vsakemu človekoljubu je neumljivo, kako more učitelstvo s svojimi družinami tako životari s temi poniževalnimi, za njegov stan naravnost nedostojnimi plačami. Učitelstvo se vprega in peha prostovoljno v svojem prostem času, določenem za počitek po napornem stanovskem delu, s postranskimi službami, z vednim prizadevanjem, da bi olajšali trpljenje in pomanjkanje sebi in dragim svojcem, a vse zastonj. Kljub najpožrtvovalnejšemu naporu in trudu ne more shajati v sedanjih veliki draginji, ki je nastala povsod v deželi. Prisiljeno je delati dolge, prositi predujme, podpore, draginjske doklade in sploh se posluževati vseh mogočih sredstev, da zagotovi sebi in svojcem skromni kos netečnega kruha, ki mu ga tako mačehovsko reže domača dežela.

Ista visoka zbornica je zboljšala gmotni položaj deželnega uradništva, katero je bilo že prej bolje plačano nego učitelstvo in je vsaj deloma dostojno uredila plače sebi podrejenemu urad-

niškemu osebju. Država je kar najbolje preskrbela svoje uradnike in je z vso človekoljubno velikodušnostjo popolnoma zagotovila življenjske pogoje njihovim in sirotam. Samo učitelstvo je pozabljeno, zapuščeno uboga para, ki plove ob sedanjih življenjskih draginjah — obupu v naročje.

Ista visoka zbornica je že večkrat soglasno priznala z vsemi svojimi preblagorodnimi gospodi govorniki v vznešenih in človekoljubnih besedah to učiteljsko bedo, ki pa še ni prenehala. Tudi vsi slavni c. kr. okrajni šolski sveti so priznali to dejstvo in priskočili so mnogim na pomoč z draginjskimi dokladi iz svojih skromnih sredstev. Deželno glavno mesto Gorica je priskočilo velikodušno na pomoč vsemu svojemu učitelstvu brez izjeme in mu zagotovilo toliko draginjske doklade, da se dohodki goriškega mestnega učitelstva krijejo z istimi, katere je vsemu učitelstvu v deželi ista visoka zbornica privolila s svojim soglasnim sklepom v zadnjem sprejetem zakonskem načrtu.

Nepobitno dejstvo je torej, da se godi učitelstvu velika krivica, ker še danes nima vsaj deloma primerne plače, kar so priznali že vsi merodajni činitelji. Učitelstvo je torej povsem nedolžno, ako še ni sankcioniran v zadnjem zasedanju soglasno sprejeti zakon, učitelstvo je po nedolžnem obsojeno v nadaljno trpljenje. Tako trpljenje pa je najhujše in se ne da prenašati.

Vsled tega uljudno prosi podpisano deželno učiteljsko društvo:

Visoka zbornica naj določi iz deželne blagajnice tako draginjsko doklado za l. 1905. vsemu učitelstvu, da bode poravnana razlika med sedanjo faktično plačo in ono — ki se je soglasno sprejela po zadnjem zakonskem načrtu, katero naj prejema vse učitelstvo v deželi, dokler se stalno zakonito ne zboljša njegovega obupnega gmotnega stanja.

Pokritje tega izdatka se vzame iz preostankov na deželni užitnici.

Z zaupanjem zre deželno učitelstvo na sedanje zasedanje visokega deželnega zbora, ki gotovo prinese učitelstvu vsaj začasno deloma urejene plače, kar bode v čast preblagorodnim gg. deželnim poslancem, ki se povspnó s tem blagim činom mač prve človekoljube v naši širni monarhiji.

Deželno učiteljsko društvo za pokneženo grofijo Goriško-Gradiščansko.

V Gorici, dne 19. oktobra 1905.

Predsednik: Podpredsednik:

Franc Bajt. Andrej Pizzul.

Tajnika:

Alojzij Urbančič, Innocenc Tarla.

N.B. Odbor priporoča vsemu učitelstvu, da naj polnoštovno (sedaj šteje to naše društvo skoraj 300 članov slov. in ital. tovarišev) pristopi k tej prepotrebni stanovski organizaciji, ki neumorno zastopa in deluje za učiteljske in šolske interese. Novi člani naj se z dopisnico prijavijo tajniku Alojziju Urbančiču, nadučitelju v Mirnu pri Gorici. Naši zaupniki, na delo!

DOPISI.

Iz Kala. — Kal je neka vas precej visoko v gorah ter šteje 45 števil. Tujim ljudem je ta vas malo znana, ker nimamo nobene prave ceste v njo. Poti imamo le stare, grde in strme, po katerih bi še koza ne bila varna hoditi. Lansko ali predlansko leto se je govorilo nekaj, da se bode delala nova cesta. Tudi meril in napravljaj je načrt neki inženir. Človek bi mislil: gotovo je prišlo do tega, da se bode delalo morda v par letih ali še poprej. Ljudje bili so veseli, ter se pogovarjali: prišli smo do tega, da bomo imeli v kratkem ceste. Pa glej, vse je zaspalo. Ni slišati ne o načrtu ne o cesti ne nobene reči. Kaj je k temu krivo, ne vem? Koliko mi trpimo in koliko imamo škode radi tega, ker nimamo ceste, nam je nemogoče popisati.

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

»Tega mnenja sem tudi jaz, gospod; toda vse, kar veste o francoskih postavah vi, to vem o njih tudi jaz, ali ne samo o francoskih, ampak o postavah vseh narodov. Angleške, turške, japonske in indijske postave poznam prav tako dobro kakor francoske. In čisto prav sem imel, ko sem trdil, da ste v razmerju z vsem, kar sem storil jaz, storili vi zelo malo in da se imate v razmerju z vsem, česar sem se naučil jaz, naučiti vi še marsičesa.«

»Toda s kakšnim namenom ste se učili vse to?« vpraša Villefort začuden.

Monte-Cristo se nasmehne.

»Prav, gospod,« pravi; »kljub temu, da vas smatrajo za izbornega moža, vidim, da gledate vse stvari z materielnega in navadnega stališča družbe, da začenjate pri ljudeh in končujete pri ljudeh, da se torej stavite na najbolj omejeno in najozje stališče, na katero se more staviti človeški razum.«

»Razložite mi svoje besede, gospod,« pravi Villefort, bolj in bolj začuden; ne razumem vas... popolnoma.«

»Menim, gospod, da pri tem, ko obračate oči na socialno organizacijo narodov, vidite samo opravila stroja, ne pa vzvišenega mojstra, ki vodi delo tega stroja; menim, da vidite pred seboj in okoli sebe samo imetnike raznih mest, katerim dajejo patente kralji in ministri, dočim vaše oči ne vidijo mož, ki jih je postavil Bog nad imetnike: isokih mest, nad kralje in ministre ter jim ukazal, naj vršijo svojo nalogo, mesto da bi jim

dal opravljati posle kaknega urada. To je posledica človeške slabosti in pomanjkljive, nepopolne organizacije človeštva. To-bija je smatral angelja, ki mu je podelil vid, za navadnega mladeniča; narodje so smatrali Atilo, ki je prišel, da jih zatre, za navadnega zmagovalca, in oba sta morala izvršiti svoje božje poslanstvo, da so ju spoznali; prvi je moral reči: »Jaz sem angelj Gospodov,« drugi: »Jaz sem šiba Božja.« Tedaj so šele spoznali, da sta poslana od Boga.«

»Torej,« pravi Villefort, vedno bolj začuden in misle, da govori s sanjačem ali norcem, »torej se smatrate za jedno onih izvanrednih bitij, o katerih ste pravkar govorili?«

»Zakaj ne?« odvrne Monte-Cristo hladno.

»Oprostite, gospod,« pravi Villefort osuplo, »toda povedati vam moram, ko sem se napotil k vam, da nisem mislil, da pridem k možu, katerega duh in znanje nadkrilujeta večino ljudi tako visoko. Pri nas nesrečnih ljudeh, ki nas je pokvarila civilizacija, ni običajno, da se plemiči, ki so nalik vam, kakor se mi je o vas zagotovilo, lastniki neizmerne premoženja — pumnite, da ne vprašujem, ampak samo ponavljam, — torej da ni običajno, da bi izgubljali taki zastopniki bogatstva svoj čas s socialnimi spekulacijami in filozofičnimi sanjami, ki so mnogo prikladnejše, da tolažijo one, katerim je odrečen posvetni blagor.«

»Ej, gospod,« odvrne grof, »al' ste prišli do svojega visokega mesta, katero opravljate, ne da bi napravili ali vsaj doživeli izjeme? In ali svojega očesa, kateremu bi bilo tako zelo treba finosti in gotovosti, niste vadili nikdar, da bi uganili na prvi pogled, kdo je mož, ki stoji pred vami? Ali nimā bitij uradnik, če ne najboljši razlagalec postav, če ne najbistroumnejši pojasnjevalec temot šikane, vendar vsaj jeklena sonda, ki naj preišče srca, ali poskusni kamen, ki naj najde zlato, katero je najti v sleherni duši v večji ali manjši meri?«

»Gospod,« pravi Villefort, »vi me osramočate; še nikogar nisem slišal govoriti tako kakor vas.«

»To prihaja od tod, da ste živeli vedno v krogu navadnih ljudi in se niste nikdar drznili dvigniti v one sfere, katere je obljubil Bog z nevidnimi in izvanrednimi bitji.«

»In vi priznavate, gospod, da te sfere eksistirajo, da se nam ta izvanredna, nevidna bitja lahko približajo?«

»Zakaj ne? Ali vidite zrak, katerega vdihavate in brez katerega bi ne mogli živeti?«

»Bitij, o katerih ste govorili, torej ne vidimo?«

»To je različno: vidite jih, če jim Bog dovoli, da se vtlesijo; dotikate se jih, govorite z njimi, in ona vam odgovarjajo.«

»O,« pravi Villefort smehljaje, »priznati vam moram, da bi vedel rad že naprej, če bi imelo priti z menoj v dotiko tako izvanredno bitje.«

»Vaša želja vam je izpolnjena, gospod, kajti pravkar ste bili opozorjeni, in opozarjam vas še enkrat.«

»Torej vi sami?«

»Jaz sem jedno onih izvanrednih bitij, da, gospod, in menim, da še ni bil nikdar človek v podobnem položaju kakor sem jaz. Kraljestva omejujejo gore, reke, razlika navad ali jezika. Moje kraljestvo je veliko kakov svet, kajti jaz nisem niti Italijan, niti Francoz, niti Indijec, Španec ali Amerikanec; jaz sem kozmopolit. Nobene dežele ne morem imenovati svojo domovino. Nihče ne ve, kje sem rojen, samo Bogu je znano, kje umrjem. Vsem navadam se prilagodim, vse jezike govorim. Smatrate me za Francoza, ali ni res? In to zato, ker govorim tako gladko in čisto francosčino kakor vi. Ali, moj Nubijec, me smatra za Arabca, Bertuccio, moj intendant, za Rimljana, Haydée, moja Grkinja, za Grka. Razumljivo vam je torej, da ne pripadam nobeni deželi; da ne zahtevam varstva od nobene

Koliko bi se lahko prodalo domačih pridelkov, posebno pa lesa sedaj, ko se je delala tukaj blizu železnica. Prodalo se je le nekaj malega lesa, in še to prav po ceni, ker ni bilo moč radi slabe poti od tukaj odpeljati, lahko bi nekateri stotake prejeli, pa niso nič. O ko bi naši cestni odborniki vedeli, kakšno ceno imamo in še celo po njej vozili, gotovo bi se nekaj bolj za ceno potrudili.

Saj bomo tudi mi pomagali, kar nam bode moč, in tudi naklade plačali, kar nam pride, samo, da bomo imeli ceno. Ako pa slavni cestni odbor ne more do tega priti, da bi ceno delali, naj nam vsaj toliko pomaga, da te stare in nevarne klanice popravimo. Ako pa še tega ne more, naj nam naš denar vrne, kar smo že plačali za druge ceste, katere nam nič ne koristijo, potem bomo mi sami ceno delali. Prosimo slavni cestni odbor, naj nam pomaga za ceno na en način ali drugi. — Več prizadetih.

Iz Vrtojbe. — Odgovarjam na zadnji dopis „Soče“ z dne 25. t. m., da obič. redarjem se ne bom raval in tudi ne z brezimnim dopisnikom. Obič. redar pa bi moral biti še vesel, ko sem ga imenoval unetega narodnjaka!

Pojasniti moram vendar glavno, namreč: Moj pokojni oče je bil ustanovnik tačas, ko sem bil jaz še otrok 13 let. Tudi takrat so bili nekateri taki kakor dandanes, da so rajnega očeta blatili po časnikih. „Da naj sadi svoj kapus (ker je bil napreden tudi v kmetijstvu) in orje, ne pa se vkvarjati z narodom!“ Tako je tudi sedaj: da je nepotrebno drugega društva in da novo društvo hoče Čitalnico ugonobiti. Kako neki? Ker smo v pravila postavili točko, v slučaju če društvo razpade, se vse imetje društva prepusti Čitalnici, je to pač jasen dokaz, da Čitalnica mora ostati, samo voditelje je zeleti vljudnejše in sicer le istega, ki je poštvalnim pevcom pred nosom zapečatil harmonijo, da niso mogli ponka nadaljevati. — Drugič ko je Čitalnica spet oživila, sem bil jaz prvi vzbuditelj, prva veselica je bila v mojih prostorih. Nov oder in vse priprave smo le v dveh vse kupili in pripravili, kar je še danes v rabi, in tretji je dal svoj delez še le pred malo časom, torej to niso malenkosti za siromaka, kakršen sem bil jaz takrat. Tretjič ko je vstala spet Čitalnica, sem tudi jaz prvi sprožil, v moji hiši položil prvi goldinar in potem je pristopil Lastič, sedajni raznašalec „Soče“, in sva takoj v naši hiši nabrala 28 udov, in tako je šlo do danes. Moje poštvalnosti izven tintnika ne bom tu našteval, ker ne poznam dopisnika. Da je podžupan Gorkič rekel proti meni: „da sem Italijan, da naj dam ljudem piti, dokler imajo zadosti“ — kaj morem jaz za to? Kako hočem ljudi vzeti na svojo odgovornost, da bodo trezni, ko je pač skoro vsaka 4. hiša krčma. To je že od sile!

Za odobritev pravil novega društva — sem bil dvakrat v Trstu na namestništvu in trikrat na glavarstvu. Pravila so došla v Gorico potrjena že 29. junija in sicer z neko drugo vlogo, pridjano zraven, vse v enem zavrtku, ona vloga pridjana je dospela svoj cilj,

a pravila se sumi, da je nekdo moral biti zraven, da so se uničila, kajti glavarstvo trdi, da tak slučaj se jim ni še dogodil kakor z našimi pravili. To naj zadostuje v vednost čitateljem „Soče“.

Iz goriske okolice. — Silno mnogo se je že pisalo, ugibalo in razpravljalo o slabem gmotnem stanju našega učiteljstva. Veliko pregledov dela ta zadeva našim deželnim očetom že čez 30 let, veliko obotavljenja je bilo, veliko praznih obljub je palo v tem času, a storilo malo več kot nič. — Toda učiteljstvo naše dežele je delalo z unemo in veseljem od prvega začetka preosnove naše ljud. šole, zanašaje se, da mu vendar enkrat zasijejo boljši dnevi. Koliko je moral ljud. učitelj prestati s pričetka na deželi, — ve povedati oni, ki je skusil. V slov. delu dežele so bile večidel le enorazrednice, — tako da je pogostoma prišlo na enega učitelja do sto otrok v enem razredu, po nizkih in zakotnih prostorih, v podučevanje. Šolske hiše so bile redke, zato pa je moral učitelj z družino stanovati po kotih vaških luknjah. Poleg tega pa pustimo še nemarnost in trdovratnost otrok in starišev na stran, a če je učitelja tlačila tudi trmoglavo predstojnikov in ga osoda preganjala po raznih krajih dežele, potem ni čuda, da je mnogo njih prezgodaj oslabele, pomrlo, zapustivši udovo in sirote, ki se okoli klatijo in boré za vsakdanji kruh, kar je pač žalostno za vse učiteljstvo. Na to stran je sedanjemu učiteljstvu upati bolje, ker ledina je preorana. Aktivni učiteljem se v eno mer prosi in poudarja zboljšanje, na one pa, ki so vse žrtvovali v stanu in njih sirote, se noben ne zmeni, na te se zabija. Dolžnost dežele je, da se pri prihod. ureditvi gmotnega stanja učiteljstva ozira tudi na zboljšanje upokojenih učiteljev in njih družin. Sleharo leto podeluje dežel. zbor podpore in milodare učiteljskim sirotam, furlanski del dežele dobi vsigdar več, je navadno pred Slovenci, in kdor ima kakega dobrega zagovornika, dobi makari podvojeno mero, drugi odide prazen, zato pa bi trebalo tu enakosti in pravičnosti. Ker se je torej že pred leti menilo premeniti postavo glede upokojujencev, je toliko bolj sedaj potrebno, da se zajedno s preosnovo in povišanjem učiteljskih plač uredi tudi dohodki pokojnin; tako se je ugodilo državnim in dežel. uslužbencem in uradnikom, upokojenim duhovnikom, da na stara in onemogla leta niso izpostavljeni siromstvu. Zato pa pričakuje tudi učiteljski stan, da gg. poslanci uvažajo trud in zasluge učitelj. upokojujencev že v tem dežel. zbor. zaslanji ter zboljšajo njim in sploh učitelj. sirotam prihodke času primerno.

Iz Podgora. — Gospodu „nuncu“ Golobu priporočamo, naj navadi svoje pobožne Marijine hčere nekoliko več dostojnosti in milosrčnosti, ker se ošabno šopirijo po cerkvenih klopih, namesto da bi dale prostora starim in ženam v blagoslovljenem stanu, katere morajo zunaj stati, zraven še poslušati brezkončne in puste pridige, da morajo še zdravimosti odreveneti, kaj še le slabotnim! Tudi prvo mašo ob nedeljah, (katere traja „samo“ nad poldrugo

uro) ki je namenjena tovarniškim delavcem, bi moral nekoliko skrajšati, ker delavci, če ne čujejo zgubiti zasluzka, morajo biti brez maše. Če že mu ni mar za delavski vsakdanji kruh, naj skrbi pa za njihove duše, ker če bojo „ferdamane“, jih bo imel on vse na želodcu! Toliko za danes.

Deželni zbor.

III. seja.

Tretja seja se je vršila v ponedeljek pop. ob 5. uri. Dež. tajnik je prečital dopis namestništva, v katerem je povedano, da na učno ministerstvo ni moglo predložiti v sankcijo sprejetega načrta učiteljskega zakona, in sicer radi uzrokov, že navedenih. Potreba pa se kaže vedno bolj urediti učiteljske plače. Namestnik upa, da se posreči sedaj dež. zboru najti pot za pokritje večjih stroškov ter sprejeti načrt jednako v vladnimi opombami. Ta dopis se je čital le v laškem jeziku. Strekelj je predložil dva predloga in 1 interpelacijo, katere omenjamo na drugem mestu. Dr. Treo je stavil predlog, naj se da iz deželnega zaloga od 1. jan. 1906. naprej do tistega časa, ko stopi v veljavo učiteljski zakon, učiteljem dohodke, jednake načrtu.

Dnevni red. V finančni odsek se odda računski sklep dež. zaloga za l. 1904. ter proračun dež. zaloga za leto 1906. V pravni odsek gre zakon glede požarne in gasilne policije za Gorico. Sprejme se zakon za uvrstitev ceste od Turjaka na cesto med Beljanom in Ronkami med skladovne. Sprejmejo se ukrepi, da se uravna zadeva glede izdelovanja figovega žganja v naši deželi; namreč nalaga se dež. odboru, da stori potrebne korake pri vladi, da se prepreči vsaka prepoved glede figovega žganja ter da ostane v bodoče, kakor doslej. Finančnemu odseku se odstopijo rač. sklepi dež. hipoteknega zavoda za prvo upravno dobo. Pravnemu odseku se odda zakon za obč. doklado na drž. pristojbine od prenosa lastnine nepremičnin. Sprejme se uvrstitev ceste od drž. ceste na Iderskem v Livek med skladovne. Istotako občinska cesta iz Loga pri Ladrach na Vrsno. Zakon za zatiranje predece in plevela se odstopi pravnemu in kmetijskemu odseku. Potrdi se pomaknenje dež. kancelarja A. Planiscega in kancelarja pri deželnem hipoteknem zavodu E. Kavčiča v IX. čin. razred. Odobri se podelitev dnevne odškodnine 1 K 80 v bivšemu hlapcu A. Valentiču pri c. kr. kmetijski šoli. Resolucija za stalni letni prispevek melioracijskemu zalogu, ki se ima ustanoviti v smislu svčječasnega predloga dr. Tume, gre v kmetijski odsek, kjer naj se predela tako, da se bo videla potreba za podpore od strani vlade. Resolucijo podpiro tudi Strekelj. Odobri se podelitev zneska 500 K cestnemu odboru v Cerknem za cesto Polje-Krepak. Prihodnja seja 7. novembra.

Domače in razne novice.

Lepak z voznimi redi. — Naš lepak z voznimi redi vseh železnic na slovenskem ozemlju, dalje pošt in parobrodov, je tekom desetih let postal prav živa potreba. Zato pa ga vidite povsod po naši deželi in tudi zunaj nje. Dobivajo ga naročniki „Soče“ in poleg njih še gostilničarji, društva itd., kamor naš list ne pride.

S tem mesecem so vozni redi premenjeni, — in zato izide naš lepak zopet po dosednji navadi.

Že par let je več trdk, ki bi rade dale oglas, nego jih moremo sprejeti. Zato vabimo domače trgovce in obrtnike, da se jim prej oglase. Oglasi bodo tiskani v dveh barvah, kakor lani. Do znanih trdk pošljemo svojega zastopnika. — „Goriška tiskarna“.

Odsek za „vseslovenski leg. list v korist družbe sv. Cirila in Metoda“, ki ga je založilo društvo svobodnomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju, naznanja, da so vsprejela sledeča društva „leg. list“ kot društveno izkaznico: sl. društvo slovenskih književnikov in časnikarjev v Ljubljani — 300 kom., akad. društvo „klub slovenskih tehnikov v Pragi“ — 50 kom., akad. društvo „Ilirija“ v Pragi — 50 kom., akad. društvo „Triglav“ v Gradcu — 50 kom. Dalje je naročil pripravljalni odbor „Mariborskega Sokola“ v svrhu razpečevanja — 300 kom., za kar je bil potem najiskreneje zahvaljujemo. Obenem se obračamo na vsa sl. društva, da ypeljejo društveno izkaznico, kajti s tem ne koristijo le sebi, ampak tudi naši prepotrebni „družbi sv. Cirila in Metoda“. Obračamo se tudi na vsa sl. akademična društva s prošnjo, da naroče društvene izkaznice, ki jih je odsek nalašč v to svrhu dal opremiti s plačilno lestvico.

Naročila in informacije naj se pošiljajo na naslov: Odsek za „vseslov. leg. list“ — Dunaj VIII./1. Alserstrasse 7. II. 17.

Narodna društva, uvedite „vseslovenski leg. list“, ki se prodaja v korist „družbe sv. Cirila in Metoda“! Naročila in informacije naj se pošiljajo na naslov: Odsek za „vseslov. leg. list“ — Dunaj VIII./1. Alserstrasse 7. II. 17.

„Windische Hunde, verfluchtes Pack, ich schmeiss euch hinaus!“ „Dne 14./X. je zasramoval Schaffenhauer, učitelj risanja na koperskem učiteljskem sloven. prvoletniku med poukom z besedami: „Windische Hunde, verfluchtes Pack, ich schmeiss euch hinaus!“ In kaj je dalo povod k tej nesramnosti? Dva dijaka sta prosila pojasnila, ker nobeden ne umeje nemškega mrmanja tega čistokrvnega Švaba, ki je sicer po mišljenju hud Lahon. Kaj poreče temu gospod dež. šolski nadzornik?!

Rodoljub.

Planinske vesti. Soška podružnica slov. plan. društva je zaključila s prvim snegom, ki je pokril vse vrhove, svoje delovanje v tej turistični sezoni. Podružnica je prenovila vse stare markacije ter posebno na Bolškem

(Dalje v prilogi.)

oblasti, da ne pripoznavam nobenega človeka svojim bratom; zato me ne more ustavljati ali ovirati nobena izmed ovir, ki stavijo mogočnim meje in vzbujajo modrim pomisleke. Imam samo dva nasprotnika, da ne rečem zmagovalca, kajti s časom si podvržem tudi ta dva: to sta prostor in čas. Tretji in najstrašnejši je moja umrljivost. Samo tu lahko prekine delo, katero sem prišel, predno dosežem smoter, katerega sem si postavil, vse drugo sem preračunal. Kaj imenujejo ljudje slučaje usode, namreč ubojanje, izpremembo in vse druge možnosti, o tem sem razmišljal naprej in ukrenil vse potrebno. Dokler bom živel, ostanem vedno isti; zato vam pravim stvari, katerih niste slišali še nikdar, niti iz kraljevih ust, kajti celo kralji vas lahko rabijo, in drugi ljudje se vas boje. Kdo izmed naših ljudi naj bi ne prišel enkrat na misel: „Morda bom imel nekoč s kraljevim prokuratorjem še opraviti.“

„To si mislite lahko vi sami, gospod, kajti izza hipa, ko ste se nastanili na Francoskem, ste podvrženi francoskim postavam.“

„Vem, gospod,“ pravi Monte-Cristo, „ali predno pridem v kako deželo, jo študiram. S sredstvi, ki so mi lastna, spoznam vse ljudi, s katerimi pridem v dotiko, od katerih imam kaj upati ali se česa bati, in poznam jih, ne da bi jih kdaj videl, in to morda natančneje, kakor poznajo oni sami sebe. Zato bi prišel kraljev prokurator, s katerim bi imel opraviti jaz, in naj bi bil to kdorkoli, v večjo zadrego kakor jaz sam.“

„To se pravi,“ odvrne Villefort obotavlja, „ker je človeška narava nepopolna, da je vsak človek zagrešil napake.“

„Napake ali zločine,“ odvrne Monte-Cristo. „In da ste med ljudmi, katerih, kakor ste rekli sami, ne priznate za svoje brate,“ nadaljuje Villefort z lahko trepetajočim glasom, „da ste med ljudmi jedini vi popolni.“

„Ne, ne popoln,“ odvrne grof, „ampak nezapopadljiv, to je vse, toda pustiva to, gospod, če vam pogovor ne ugaja. Meni se je bati od vaše justice prav tako malo kakor vam od moje dvodivnosti.“

„Ne, ne, gospod,“ pravi živahno Villefort, ki ni hotel, da bi se zdelo, da se je udal on; „ne, vaše blesteče, skoro vzvišene besede so me dvignile nad navadno stališče. Midva ne blebečeva, ampak razpravljava. Veste pa, da si bogoslovci na sorbonneskih stolicah in filozofi v svojih učenih bojih povedo marsikaterikrat ostre resnice. Reciva, da razpravljava o socialnem bogoslovju in bogoslovni filozofiji, in dovolite mi, da vam povem v tem oziru sledečo osorno resnico: Brat moj, vi ste ošabni; vi stojite nad drugimi, toda nad vami stoji Bog.“

„Nad vsemi, gospod,“ odvrne Monte-Cristo s tako globokim povdankom, da Villeforta nehote obide strah. „Moja ošabnost je naperjena proti ljudem in vedno pripravljena, da se stegne nalik kači po onih, ki se dvigajo z glavo nad njo, ne da bi jo poteptali z nogami. Toda to ošabnost uklanam pred Bogom, ki me je iz nič napravil takega, kakor sem zdaj.“

„Potem vas občudujem, gospod grof,“ pravi Villefort, nazivaje tekom tega celega nenavadnega pogovora tujca, ki ga je nagovarjal do zdaj samo z besedo: „Gospod,“ zdaj prvič s tem aristokratskim nazivom. „Da, pravim vam celo, če ste res močni, močnejši od drugih, res nedotakljivi ali nezapopadljivi, kar je, kakor ste rekli čisto prav isto, v tem slučaju ste lahko ošabni; to je posledica gospodstva. Toda ali imate kak smoter, katerega želite doseči?“

„Imam ga, gospod.“

„In kakšnega?“

„Tudi mene je peljal, kakor pač vsakega človeka enkrat v njegovem življenju, satan na najvišjo goro na zemlji, pokazal mi veličastnost celega sveta ter mi rekel kakor Kristus: „Ozri se naokoli, človeško dete; kaj hočeš, da ti dam, če me moliš?“ Dolgo sem premišljal, kajti že mnogo časa je vladala v mojem srcu čustilakomnost; nato sem mu odgovoril: „Čuj, vedno sem slišal govoriti o božji Previdnosti in vendar nisem videl še ničesar, kar bi ji bilo podobno, vled česar mislim, da je to le izrodek domišljije. Jaz hočem biti Previdnost, kajti

najlepše, največje in najvzvišenejše, kar si morem misliti, je moč, plačevati in kaznovati.“ Toda satan je pobesil svojo glavo in vzdihnil. „Motiš se,“ je rekel, „Previdnost obstoji resnično, samo ne vidiš je ne, ker je hčerka Gospodova, nevidna kakor njen oče. Videl nisi ničesar, kar bi ji bilo podobno, ker deluje po tajnih načelih in hodi po skrivnih potih; vse, kar morem storiti, je to, da te napravim za orodje te Previdnosti.“ Sklenila sva pogodbo, ki me stane morda mojo dušo; toda kaj škoduje to! Če bi bilo v moji moči, da to pogodbo uničim, bi tega ne storil.“

Villefort pogled Monte-Crista z največjim začudenjem.

„Gospod grof,“ pravi, „ali imate sorodnike?“

„Ne, gospod, sam sem na svetu.“

„Tem slabeje!“

„Zakaj?“ vpraša Monte-Cristo.

„Ker bi potem lahko videli igro življenja, ki bi bila zmožna, ukloniti vašo ošabnost. Pravite, da se bojite samo smrti?“

„Ne pravim, da se je bojim, ampak, da me sama ona lahko ovira.“

„In starost?“

„Svojo nalogo izvršim, predno se postaram.“

„In če izgubite razum?“

„Izgubil ga nisem, dasi sem imel dovolj vzroka k temu, in znan vam je stavek: non bis in idem; to je kriminalističen stavek in torej spada v vašo stroko.“

„Gospod,“ odvrne Villefort, „bati se je še drugih stvari nego smrti, starosti in blaznosti, kakor na primer mrtvouda, te strele, ki vas zadene, ne da bi vas usmrtila, a po kateri je vendar vse končano; vedno še živite in zajedno ne živite; vi, ki ste bili angelju blizu kakor Ariel, ste samo še mrtva masa, ki je podobna živali kakor Kaliban; to se imenuje, kakor sem vam pravkar povedal, čisto priprosto mrtvoud. Če se vam poljubi, nadaljevati o priliki najin pogovor pri meni, če se vam zljubi, gospod grof, poiskati nasprotnika, ki vas razume in hre-

zaznamenovala mnogo potov na novo. Pripravila se je tudi za otvoritev nove železniške proge. Dala je slikati vse najlepše točke naših krajev, da jih razpostavi po večjih kolodvorih nove železnice. Podružnica je dalje naročila 200 jako okusnih kazipotnih tablic ter jih namesti do pomladi na potrebnih krajih po celi Soški dolini. — Ker je področje Soške podružnice proti drugim podružnicam, posebnost Cerkljanski preobsežno, je odstopila tej Grahovsko občino s Črno prstjo in bližnjimi vrhovi. — Tudi v gmoistem ozirju je Soška podružnica lepo napredovala. Edina hiba je, da se nekateri gg. člani, ki so sprejeli izkaznice, ne zavedajo svojih dolžnosti. Izpolnitev te dolžnosti bi pomenila za podružnico nekaj sto kronic gotovine. Prosimo ujudno tem potem primernega odziva na ta poziv.

Trillerjeva kočja na Krnu je prenehala biti. Kakor je znano, jo je sneg v zadnji zimi tako pokvaril, da ni bilo misliti na popravilo. Stavba je bila za tako neugodno izbrano mesto sredi snegov mnogo prešibka. Soška podružnica, v katere hi je bila kočja, je sklenila postaviti v prihodnjem letu popolnoma novo zavetišče, in to na drugem mestu, kakih 200 korakov proti vrhu, kjer bi bilo popolnoma zavarovano proti snegu. Odbor je na licu mesta določil prostor in se že pogodil za les. Staro kočjo je tudi že dal podreti in jo gradivo pokriti za novo stavbo.

Nujni predlog glede volilne reforme, kateri je vložil Al. Štrekelj v seji dež. zbora včeraj, se glasi: Uvažuje, da dopi iz ust vseh narodov jednak klic po razširjenju volilne pravice ter postaja ta klic tako mogočen, da more prenehati le s popolno zmago. — Uvažuje, da je razširjenje volilne pravice popolnoma opravičeno z vsakega stališča in uvažuje, da se stremi v naši deželi po pravičnem zastopanju ljudskih interesov v zakonodajnih zborih, stavlja niže podpisani nastopni nujni predlog:

Visoki deželni zbor skleni:

Da pride polnopravnost vseh državljanov do prave veljave, da se v ta namen odpravi sedanji na krivici stoječi volilni red za državni zbor, kateri se ne more smatrati za zastopstvo, odgovarjajoče številni moči posameznih narodov, se pozivlje vlada, da predloži kar najhitreje mogoče državnemu zboru načrt zakona za spremembo državnoborskega volilnega reda po načelih splošne, direktne, tajne in jednake volilne pravice, ker le po tej poti je pričakovati volilne reforme tudi za deželne zbore na isti podlagi. V volilnem redu pa morajo biti točno dane garancije, da se bodo volitve vršile resnično svobodno, zlasti morajo biti garancije naprjene proti zlorabi vere in cerkve v politične svrhe.

Utemeljevanje predloga pride na dnevni red prihodnje seje.

Za pospeševanje in poboljšanje naše govedoreje. Nujni predlog, kateri je stavil v tej stvari

posl. A. Štrekelj v seji dež. zbora včeraj, se glasi: Zakon za pospeševanje in poboljšanje naše govedoreje, sprejet v tem visokem deželnem zboru in proglašen v deželnem zakoniku dne 13/5 1903. št. 24. je za našo deželo velevažen in koristen, ker se pa še do danes ne izpolnjuje, predlagam:

Visoki deželni zbor skleni:

Naloga se deželnemu odboru, da dogovorno z visoko c. kr. vlado, kakor hitro mogoče poskrbi, da se začne izvrševati omenjeni zakon na korist domače govedoreje.

Za brezrestna posojila. — Posl. Al. Štrekelj je stavil včeraj v dež. zboru interpelacijo na poljedelskega ministra, naj se ukrene enkrat za vselej, kar treba, da bodo oblasti izpolnile določbe glede zaprosenih posojil. Interpelacijo pričbimo prihodnjič.

Razstava v Nabrežini. — Zavod za pospeševanje obrti v Gorici je priredil razstavo izdelkov rokodelskih učencev za sežanski okraj v Nabrežini dne 29. oktobra t. l. Razstava ostane odprta osem dni od 10. ure zjutraj do 4. ure popoldne. Vstop brezplačen. Zastopane so vse rokodelske obrti sežanskega okraja. Vredno je, da si vsakdo razstavo ogleda, pa ne samo iz Nabrežine, ampak tudi iz drugih občin.

Uporaba vodnih moči ob novi železnici. — Industrijski svet hoče, da se čim prej začne z deli za uporabo vodnih moči v bližini nove železnice, katere se bodo rabile v industrijske in kmetijske svrhe. Notranje ministerstvo je poslalo dva uradnika v Švico proučit tam obstoječe take naprave.

„Zlindra.“ — „Goriška zveza“ še vedno valji na naročbo Tomaževe Zlindre ter roti ljudi, naj se „požurijo“, kakor da bi se strašno mudilo. Opetovano in opetovano vabljenje dokazuje, da so se ljudje spametovali ter ne gredo več na Zlindraste limanice. Imajo prav, ker vedo, da po drugi poti pridejo do dobrega blaga, ne pa po tisti „Goriški zvezi“, ki je jetična ter so jej v Ljubljani klerikalni generali sami podpisali smrt!

„Slovenec“ od včeraj nekaj čveče, da hočimo za njim gledé splošne in jednake volilne pravice. Preneumno! Smešno! Mi smo se izrekli že zdavnaj za tako volilno pravico, smo pa vedno proti tistim grdim namenom, katere ima glasilo ljubljanskega škofa z razširjeno volilno pravico. Klerikalci uganjajo le komedijo s tako volilno pravico, ker bi imela služiti le cerkvi in nje služabnikom, ne pa ljudstvu. Mi pa smo za razširjeno volilno pravico v pravem njenem smislu, zagradel pa smo se borili in se bomo še proti temu, da bi se tudi pri tej volilni pravici uganjala zloraba vere in cerkve. „Slovenec“ naj le pometa pred svojim pragom ter naj misli, da je včasih dr. Šustersič kričal proti splošni volilni pravici, sedaj pa je za njo, ker mislijo po tej poti ljudstvo najnesramneje opehariti ter je vtakniti popolnoma v farske verige.

„Knajpovca“ 11. številka je izšla s prav mnogovrstno, zanimivo vsebino.

„Slovenska Matica“ je v seji 23. t. m. odobrila knjižni program za l. 1906. Matica namerava izdati sedmero knjig, in sicer: 1.) Zbornik za l. 1906. Zvezek VII.; Urednik L. Pintar. 2.) Letopis za l. 1906. 3.) Jos. Apih: Začetek osvojenja slov. kmeta. 4.) dr. K. Štrekelj: Slov. narodne pesmi. 10. snopič. 5.) Tolstoj-Govčkar; Moč teme. (III. zvezek cikla „Iz svetovne književnosti.“) 6.) dr. J. Vošnjak: Spomini. II. del. 7.) Knezove knjižnice XIII. zvezek.

Važna razsodba za okrajne bolniške blagajne. — Upravna sodnija na Dunaju je izrekla dne 19. t. m. neko načelno važno razsodbo. Neka okrajna bolniška blagajna je bila sklenila spremembo svojih pravil v tem smislu, da se trajanje podpore, ki jo dobivajo členi, veka s trajanjem členstva, vsled česar bi oni, ki je že pet člen, moral dobiti podporo za eno celo leto. Namestništvo v Gradcu pa ni hotelo odobriti te spremembe pravil in je tudi ministerstvo za notranje stvari potrdilo odlok namestništva. Okrajna blagajna je vložila zoper ta odlok pritožbo na upravno sodnijo. In ta poslednje je razsodila v smislu predloga zastopnika okrajne bolniške blagajne. To je, da odrekanje potrdila spremembe pravil ni odgovaljalo zakonu in je upravna sodnija razveljavila razsodbo ministerstva za notranje stvari. V svojem utemeljevanju pravi upravna sodnija, da zakon ne prepoveduje takega diferenciranja podpor.

Smrtna kosa. — Na Vitovljah nad Šempasom je umrl v nedeljo Mohor Peršič v 97. letu svoje starosti. Pokojnik, samec, je bil najstarejši mož na Vipavskem. Peršič je bil vedno zdrav, čil in čvrst mož; pred dvema letoma je še mlél. Potem je opešal ter bil doma. Večkrat je dobro videl in slišal. Sedaj pa je kar zaspal. Najbrže je uplivala pregodnja letošnja zima. Njegov nečak ima sina in tega sinu sin ima že 23 let. Peršič je bil jeden najboljših posestnikov na Vitovljah. Naj počiva v miru.

V Kranju je umrl g. Feri Sajovic, prokurist „Ljubljanske kreditne banke“. Pred leti je bil v Gorici uradnik „Trgovske in obrtne zadruge“ ter delaven odbornik „Goriškega Sokola“. Ko je odhajal, smo ga obdržali vsi v dobrem spominu. Imel je že 30 let.

V Gorici je umrl domobranski stotnik K. Blasig iz Ronk, kamor so danes prepeljali truplo.

Klerikalci za splošno in jednako volilno pravico. — Včeraj so v dež. zboru debelo gledali, ko je stavil posl. Štrekelj predlog za splošno in jednako volilno pravico. Takoj na to je skoval Grča med sejo predlog za tako pravico za deželni zbor, in ker so klerikalci in Pajer v tesni zvezi, mu je dovolil proti vsem običajem citati predlog med dnevnim redom po 11. točki — češ, da tako ne zaostanejo za naprednjaki. Stavili pa so neumestni predlog, umesten je le Štrekeljev; ta kaže pravo pot do uresničenja klica po splošni in jednaki volilni pravici.

Ponarejalca menic. — Zaprl so knjigoveza K. Steinerja in fotografa A. Pfaffa, ker sta

ponaredila podpise K. Bocka in H. Kocjančiča kot garantov ter predložila menico tuk. za vodu „Banca popolare goriziana“ za znesek 400 K. Na dan skadence menice so prišli na sled sleparjema.

Prazniška vlaka iz Trsta v Krmin in iz Trsta v Nabrežino, ki odhajata iz Trsta ob 2.45, ozir. ob 4. pop. ter bi morala prenehati z današnjim dnevom, bosta vozila še jutri na dan Vseh svetih in pojutrišnjem, ako to čas dovoli.

„Credit“ ustanovi v Gorici filijalko. Gosp. Pavia pri tvrdki A. V. Jona vstopi v ravnateljstvo filijalke.

Vol je zabodel 50-letnega kmeta Iv. Terčiča v Podsaotinu. Ko je Terčič pripregal, ga je zabodel v trebuh. Terčiča so prenesli v Gorico v bolnišnico, kjer so ga takoj operirali.

Požar je uničil v Ločniku grofu Žigu Attems hlev, senik ter 3 krave.

Odprli lekarni. — Jutri pop. bosta odprti v Gorici lekarni Gironcoli-Glinbich.

Samomor v mestnem vrtu. — V spodnjem delu mestnega vrta se je ustrešil z revolverjem v soboto po 4. uri 52 letni M. Pregelj iz Renč. Zapustil je 7 otrok, večji del še majhnih. Bil je majhen posestnik. Žena živi že 6 let v Aleksandriji. Samomorilca se takoj ni spoznalo; spoznala pa sta ga starejša sinova, ki sta ga iskala v nedeljo okoli ter prišla končno v Gorico, kjer sta ga našla v mrtvašnici.

Razgled po svetu.

Ustanovni občni zbor „Jadranske banke“ v Trstu se je vršil v nedeljo v dvorani „Slov. Citalnice v Trstu. Osebnost in po pooblaščenih se ga je udeležilo 162 delničarjev. Vsa delniška glavnica znaša 1,000,000 K. Predsednik banke jd vit. Vuković, podpredsednik dr. Gregorin.

Nemška šola v Švednju se odprla po praznikih. Delali so za njo največ c. kr. možje, tudi dež. nadzornik Swida.

Osemdesetletnica parnega stroja. — Dne 27. t. m. se je praznovala 80-letnica iznajdbe parnega stroja, ki ga je iznašel — praktičnega za uporabo — Anglež Georges Stephenson.

Zastupljenje s klobasami. — V Aleksandriji je umrlo 50 oseb vsled zastupljenja. Proti izdelovalcu se je uvedla sodnijska preiskava.

Železniških delavcev štrajk na Češkem. — Češkem štrajkajo delavci na državnih železnicah. Štrajk se razširja ter postane opasen, če se v kratkem ne ugoti zahtevam delavcev.

V Kalabriji je bil včeraj na več krajih štiri sekunde trajajoč močan potres. Ljudstvo je zbegano.

Meščanska šola v Postojni. — Naučno ministerstvo je potrdilo načrt za deško meščansko šolo s slovenskim učnim jezikom v Postojni. Imela bo trgovski značaj ter bo obsegala tri letnike.

Pater Volbert na delu. — Poroča se, da je znani pater jezuit Volbert že nakupil v Trstu hišo, v kateri se nastanijo nemški je-

peni po tem, da pobije vaša načela, pridite k meni in videli boste mojega očeta, gospoda Noirtierja de Villefort, jednega najstrastnejših jakobincev francoske revolucije, ki je združeval najstijajnejšo drznost z najmočnejšo organizacijo, moža, ki ni videl kakor vi vseh kraljestev sveta, ampak pomagal porušiti jedno izmed najmogočnejših; moža končno, ki je menil, da je, ne kakor vi orodje Boga, ampak orodje najvišjega bitja, ne Previdnosti, ampak usode. Torej, gospod, počila mu je v možganih krvna cev ter uničila vse to, ne v jednom dnevu, tudi ne v jedni uri, ne, ampak v jedni sekundi. Zvečer je bil gospod Noirtier, stari Jakobinec, bivši senator, prejšnji carbonaro, ki se je rogal gilotini, topom in bodalu, gospod Noirtier, kateremu je bila cela Francija le velikanska tablica, na kateri je igral šah in hipoma pregnal tekače, stolpe in kraljico, še strašni Noirtier, katerega se je vse balo, a zjutraj ta ubogi gospod Noirtier, ohromel starih, odvisen od najslabotnejšega bitja v hiši, namreč od svoje unukinje Valentine, ki mu streže; kratko rečeno nemo, otrplo truplo, ki živi le še brez veselja, a kakor upam, tudi brez bolečine, da razpade njegova tvarina tekom časa.

„Ah, gospod,“ pravi Monte-Cristo, „taki dogodki niso neznanji niti mojim očem, niti mojemu dahu; deloma sem medicinec, in več kakor enkrat sem iskal dušo v živi in neživi tvorini; toda mojim očem je ostala skrita kakor Previdnost, dasi se je pokazala mojemu srcu. Sto pisateljev je povedalo izza Sokrata, Seneke, sv. Avguščina in Gala prozi in v verzih isto, kar ste pravkar povedali vi, vendar razumem, da imajo očetove bolečine lahko velik vpliv na sinovo dušo. Ker ste bili tako dobri in ste me povabili, hočem priti in si ogledati v svoje poniženje ta strašni prizor, ki mora biti vaš hiši v veliko žalost.“

„To bi bilo gotovo, da mi ni dal Bog za to bogatega nadomestila. V nasprotju s starcem, katerega pot gre trudnopolno navzdol, da končno zapusti življenje, mi cveteta dva otroka, stopajoča v življenje: Valentina, hčerka iz prvega zakona z go-

spico Renee de Saint-Meran, in Edvard, deček, kateremu ste rešili življenje.“

„In kaj sklepate iz tega nadomestila, gospod?“ vpraša Monte-Cristo.

„Iz tega sklepam, gospod,“ odvrne Villefort, „da so mojega očeta premagale strasti in je napravil napake, ki jih je sicer prezrla človeška pravičnost, a jih ni pustila nekaznovanih božja pravičnost, in da je Bog, ki je hotel kaznovati samo krivca, udaril samo njega.“

Monte-Cristo se nasmehne, ali v globočini njegovega srca se mu izvije krik, pred katerim bi bil Villefort, če bi ga bil slišal, brezdvomno zbežal.

„Z Bogom, gospod,“ pravi uradnik, ki je vstal že prej; „zapuščam vas s čutom spoštovanja, o katerem upam, da vam je ljubo, kajti jaz nisem navaden človek, in mislite o meni, karkoli hočete. Sicer pa ste si pridobili v osebi gospe Villefort večno prijateljico.“

Grof pozdravi in spremi Villeforta do vrat sobe, od koder ga odpeljeta dva slugi k njegovemu vozu, katerega mu odpreta.

„Zdaj,“ pravi Monte-Cristo in si globoko oddahne, ko se oddalji kraljev prokurator, „zdaj je za prvi strup dovolj, in zdaj, ko je moje srce prenapolneno, hočem iskati protistrupa!“

S temi besedami vdari enkrat na zvonec.

„Jaz grem k milostivi gospreji,“ pravi Aliju; „čez pol ure naj bode pripravljen voz!“

XI.

Haydée.

Citatelj se pač spominja novih, oziroma starih znancev grofa Monte-Crista, ki so prebivali v ulici Meslay: Maksimilijana, Julije in Emanuela.

Upanje na ta obisk, ki ga je hotel napraviti, na srečne trenutke, katere se je nadejal prebiti pri njih, na ta svitel rajski žarek, ki posveti v pekel, v katerega je šel prostovoljno, je razlilo v trenutku, ko je odšel Villefort, po grofovem obličju

najjasnejšo radost, in Ali, ki je videl žareti na tem tako dragem mu obrazu nenavadno veselje, je zadržal sapo in stopil na prste, kakor bi se bal, da ne prežene dobrodejnih mislij, ki so se mu zdele, da jih vidi plavati okoli svojega gospodarja.

Bilo je opoldne. Ta čas je hotel grof prebiti jedno uro pri Haydee. Bilo je, kakor da se veselje ne more naenkrat polastiti duše, ki je tako dolgo trpela muke, in kakor da se mora šele pripraviti na sladke občutke, kakor se morajo pripraviti druge duše na močna razburjenja.

Kakor smo že povedali, je bilo stanovanje mlade Grkinje od grofovega čisto ločeno. Urejeno je bilo čisto orientalsko, to se pravi, tla so bila prevlečena z debelimi turškimi prepcami, na stenah so viseli najbogajši brokati, in v vsaki sobi se je razprostiral ob vseh njenih stenah širok divan z blazinami, ki jih je bilo lahko prelagati po poljubnosti.

Haydée so stregle tri Francozinje in jedna Grkinja. Francozinje so bile v prvi sobi, pripravljene, da pohite na glas majhnega zlatega zvončka storit to, kar jim ukaže v gospejinem imenu grška sužnja, ki je razumela toliko francoskega, da je lahko razložila francoskim komornicam voljo svoje gospe. Monte-Cristo je zapovedal Francozinjam, naj se vedo napram Haydee spoštljivo in pokorno, kakor da je kraljica.

Mlada deklica je bila v zadnji sobi svojega stanovanja, namreč v okroglem budoarju, ki je dobival luč samo od zgoraj in v katerega so padali žarki dneva samo skozi rožnato barvano steklo. Ležala je na tleh, na blazinah iz modrega, z zlatom pretkanega atlasa. Z glavo se je naslanjala na divan, na katerem je ležala njena mehko zaokrožena desnica, dočim je držala z nežno levico na ustnice koralasto cev; skozi katero je vodil upogljiv cilindar v njena usta dim, parfimiran z benzoovodo, katerega je vdihaval njen nežni dih.

Ta lega, tako naravna pri ženski iz Orienta, bi bilo smatrati pri Francozinji za hiparijo in koketerijo.

Njena obleka je bila obleka žensk iz Epira, namreč hlače iz belega, z rdečimi cveticami posejanega atlasa, izpod kate-

zuvitje! — V karakteristiko tega moža to-le: Govorilo se je, da bo sedanji tržaški vladika imenovan nadškofom v Gorici. Na to je rekel pater Volbert: „Den Bischof Nagl lassen wir nicht weg, denn wir brauchen ihn hier, damit er sein begonnenes Werk vollende.“ — Po slovenski: „Ne, škofa Nagla ne pustimo preč, kajti tu ga potrebujemo, da dovrši svoje zapričeto delo.“

Nov hotel v Ljubljani. — V Ljubljani se otvorili v soboto nov hotel „Union“, ki je krasno urejen po vseh modernih potrebah, ter se kosa z največjimi hoteli po velikih mestih.

Nov program Fejervaryjev. — Deputaciji budimpeštanskih volilcev, ki so mu prišli ponujati mandat, je razvil Fejervary nov program. Državni zbor razpusti, ako koalicija zavrne nov program. Uvede se splošna, tajna, direktna volilna pravica v občinah. S transferiranjem ogrskih častnikov k domačim polkom je že začelo. Teoretična vojaška izobrazba je ukazana v madjarskem jeziku tudi za vojaške nemadjarske narodnosti. Vlada je za dveletno vojaško službo. Carinska zveza ostane do 1907., potem pride gospodarska samostojnost. Uvede se zavarovanje za starost in onemoglost ter kreditni zavod.

Železničarski štrajk v Rusiji se širi na vse strani. Ves promet z inozemstvom je pretrgan. Revolucijsko gibanje se je zaneslo tudi v Sibirijo. Delavci hočejo proglasiti Rusijo za demokratsko republiko. Cena živlom v Petrogradu strašno narašča. Na vseučilišču je bil shod, kjer so sprejeli resolucijo, da je treba vreti vladu z revolucijo armade ter proglasiti republiko. Vse politične stranke v Moskvi so se združile, da proglasijo svojo vladu. Vsa provincijalna mesta so v rokah revolucionarjev. Izdala se je parola, naj se car odpove prestolu. V Revalu je zgorelo gledališče. Plinarno se uničilo. V Varšavi je proglašeno obsedno stanje. V Harkovu hočejo generalnega guvernerja obsoditi na smrt. V Odesi hodijo divjaki po ulicah z napisi: Proč z absolutizmom. „Živela revolucija.“ — Car je na prigovarjanje Vitejevo sprejel program njegov, in sicer program s konstitucijo. Vite je imenovan kabinetnim šefom. Obsedno stanje se povsodi odpravlja.

Na Črnem morju se je potopila oklopnica „Potemkin“ vsled eksplozije. Minister mornarice Brilev se je nahajal na krovu ter se baje z oklopnico vred potopil.

Tolovajstvo v Knežaku pred ljubljansko sodnijo.

V sredo 25. t. m. je pričela v Ljubljani kazenska razprava proti 18 klerikalcem iz Knežaka radi znanega tolovajstva. Pišejo se: Fr. Urbančič, Ant. Šajn, Jožef Delost, Jan. Slavec, Jož. Požar, Jan. Delost, Jan. Slavec, Jož. Smrdelj, Jan. Česnik, Miha Šajn, Ant. Urbančič, Marijana Keš, Marija Šircelj, Jožefa Slavec, Helena Šajn, Anton Škerlj, Ant. Smrdelj star., Anton

Smrdelj ml. Obtoženi so, da so dne 2. marca letos hoteli udreti v hišo K. Česnika, naprednega župana, da so upili: Prasci ven ven z liberalci, Liberalce ven dajte, pa ubijte jih, Vse liberalce v hiši ubiti, da so metali kamenje, ubili šipe, poškodovali tujo lastnino, da je Fr. Urbančič suval Ano Šajn, ji prizadajal poškodbe, da so se v župana Česnika zaganjali, gasvali, tolkli, žalili. Nadan 2. marca t. l. je bila razpisana volitev enega občinskega odbornika za podobčino Knežak. Vsled uložene prošnje je glavarstvo odpovedalo volitev. Ker je glavarstvo to naznanilo pozno, niso dobili volilci pravočasne vednosti. Župan pa je nabil odlok takoj na občinsko desko. Okoli 2. ure pop. je prišlo kakih 70 klerikalnih volilcev pod županovo hišo, kjer so izvedeli, da ne bo volitev. Volilci so se jezili, odšli v gostilne, potem je nastal ob 4. zopet hrušč pred županovo hišo. Prišlo jih je kakih 40, ki so kričali: Lumparska hiša, raebarska hiša, liberalce ubiti! Janez Česnik je psoval naprednjaka Jan. Škrlija, po domače Markovca; ta mu je dal za to zausnico. Ko je nastal hrušč je prišel župan mirit. Potegnili so ga s praga, tolkli in suvali. Markovcu se je posrečilo iztrgati se iz rok Urbančiča. Nato pa je nastal krik: Liberalce ubiti. Hoteli so udreti v hišo, vse so porabili, da bi udri in pobijali, šele orožništvo je napravilo mir. Pri zaslišanju so rekali drug za drugim, da so nedolžni, da niso ničesar zakrivali. Klerikalni matadorji so obtožence pač dobro pripravili na razpravo. Dr. Šustersič, ki je z dr. Schweitzerjem zagovarjal knežške junake, se je trudil na nelep, le njemu lasten način, zvrčati vso krivdo na tolovajstvu na župana. Očital mu je zlorabo uradne oblasti itd. tako da mu je moral predsednik razprave povedati, da ne pripušča takih besed. Milan Česnik, dijak, izpove da je videl, kako je Urbančič prijel očeta, mu potrgal gumbe pri telovniku. Ljudje so upili: Napolitani ven! Napolitana ubiti. F. Smrdelj je ubil dve šipi, prerezal si je žile, tolkel s krvavo roko po vratih, Smrdelj je zadel s kamnom mater Česnikovo, Urbančič je kričal: Prasci, lumpi, liberalci. Priča pokaže kamen, ki je zadel njegovo mater. Fr. Urbančič je udaril župana po hrbtu, Škrlija je hotel izvreči med množico. Orožniška ovadba pravi, da je Fr. Urbančič Ano Šajn zanalasč stresel ter jo suval, da je dobila poškodbe. Priča M. Marinčič izpove, da je kričal Urbančič: Kje je Markovec! Ven ga! Priča je bil v Česnikavi gostilni. Tri do štiri ure si ni nikdo upal iz hiše. Priča L. Borštnik izpove, da je slišal upiti: Ven z njim, da ga ubijemo. Vsi v hiši so bili v smrtnem strahu. Razne druge priče so izpovedale tako-le: da so kričali pri županovih vratih: dajte jih ven, da jih ubijemo, župana so zgrabili in topli, Jožef Dovgan, 65 let star, ki je bil tačas v županovi hiši, se je bal do smrti, da če uderejo v hišo, ne ostane nič živega. Helena Šajn je upila: Prikačenca zapoditi iz vasi, zapreti mu šolo, ubiti ga, vse liberalce v hiši ubiti. Pod besedo napolitanci razumejo v Knežaku ljudi, ki muzicirajo po svetu, nekaki boljši berači. Frančiški

Čeligoj in Jožef Slavec se je kot pričama poznala naučena izpoved. Kar zdržali sta doli, kakor so jih nautili. Marija Česnik izpove, da je obtožen Janez Česnik kiel: Sakramenske duše liberalske, brezverci, ciganska hiša. Priča se je tresla med razbijanjem ter bila vsa prestrašena. Otroci so jokali. Ana Šajn izpove, da jo je Fr. Urbančič sunil v prsi ter jo opraskal. Pozneje je bila v županovi hiši. Vse se je treslo, kaj bo. Vrata so se šibila. Bilo je kot sodnji dan. Antonija Frank je povedala, da hišna vrata pri županu bi bila padla doli, če niso bila tako močno zapahnjena. Janez Škrli, Markovec, izpove, da so že ob 2. grozili županu njega so zmerjali z lumpom, starovercem. Urbančič ga je vlekel iz veže, ko se mu je iztrgal, je kiel za njim, ga udaril. Upili so. Ven z njim! liberalsko hišo izpodkopati s pikoni. V hiši je bil splošen strah. J. Česnik je hodil okoli hiše, da bi ubil Škrlija. Priča izpove tudi, kar je čul iz ust Jožf. Kirna, da so v gostilni pri Čučku klerikalci sklenili, da ubijejo Markovca in župana. — Nato se je konstatovalo, da kaplan Magajna iz Preserja, ki pa je bil takrat v Knežaku za kaplana, sedi pri razpravi za to, da vpliva na priče, ker hodi vedno ven in noter. Predsednik razprave opomni, da se Magajna nima utikati v priče. Ko je bil ta Magajna v Knežaku, takrat je spoval po klerikalnih listih naprednjake ter take hujskal proti njim. Napravil je dosti združbe in prepira — ali pri razpravi je le poslušalec! Izmed nadaljnih prič je najvažnejši župan Česnik. Pred hišo so kričali: liberalna hiša, ravbarska hiša, lumpa ubiti. Ko je kot župan hotel mriti, so ga napadli, topli in suvali. Ko se jim je izvil ter hotel skozi vrata, so mu priprli nogo ter ga še nadalje topli. Ženske pa so upilo: Ubijte ga, Zlecite ga del. Ši nikdar v svojem življenju ni kaj takega doživel. Druge priče so pravile, da se v Bosni vojaki niso užili takega strahu. Razsodba je bila razglašena v soboto pop. ob 5. uri. Glasi se: Fr. Urbančič na 4 mesece, A. Šajn na 6 mesecev, Jož. Delost in Janez Slavec, vsak na 5 mesecev, Jož. Požar in Jan. Slavec vsak na 3, Jož. Smrdelj na 6, Jan. Delost na 3, Jan. Česnik na 4, Miha Šajn in A. Urbančič, vsak na 3, Ant. Škrli in A. Smrdelj, vsak na 4, Ant. Smrdelj ml., tudi na 4; vsak 14 dnij s postom. 4 obtoženke so bile oproščene.

To je nov kos žalostne zgodovine klerikalnega političnega hujskanja, v katero umešavajo Boga in ljudiča, nebo in pekel. Nov dokaz, kako posurovi ljudstvo v klerikalnih rokah, kako daleč se pozabi, da krene na pota zločinov, nahujskano, nalagano, da se bori proti brezvercem, kadar ga ženejo črne moči na poštene ljudi. Klerikalizma se drži podivjanost, fanatizem, zločinstvo. To vidimo povsodi, to vidimo že tudi v naši deželi Miren in Kostanjevica sta živi priči za to! Opozarjamo na to razpravo zlasti somišljenike po deželi, da se krepko borijo proti vsakemu po-

skusu od klerikalne strani zanesti surovost in podivjanost med vaše ljudstvo. Klerikalni matadorji pehajo ljudi le v nesrečo, v luknjo in nečast. Kaj taka naj bo borba za Kristusa, za sveto rimsko-katoliško cerkev?!. Take sadove rodi zloraba vere in cerkve v politične svrhe. Klerikalni kolovodje so roparji ljudskega blaga in miru, so zapeljivci ter vzročitelji tolovajstva med ljudstvom, katero je preveč udano cerkvi in preveč zatelebano v farovž. — Take razprave pa kažejo jasno, kako svet boj za korist ljudstva bijemo proti brezvestnim Rimcem, ki se okoriščajo s škodo ljudstva.

Gospodarstvo.

Za trtorejce

Iz okrožnice deželnega odbora posnemamo, da razpolaga deželna trtnica cepljenih ameriškanskih trt v Podturnu, za cepilno dobo 1905—1906 s sledečimi cepci na kolčeh: Riparia Portalis: belo grozdje: beli chasselas, Früh von der Lahn, rumena rebula, zelena rebula, malvazija, vlaški rizling, renški rizling, sauvignon blanc in verdue; črno grozdje: barbera, cabernet sauvignon, modra frankinja, pinot in kraški refošk. — Razun tega so na razpolago sledeči cepci na Rupetris Monticoli: belo grozdje: beli chasselas, Früh von der Lahn, rumena rebula, zelena rebula, pinot ali beli burgunder, vlaški rizling, renški rizling, sauvignon blanc, verdue in cividin; črno grozdje: cabernet sauvignon, modra frankinja, pinot, piquè poule, kraški refošk. Vrh tega ima deželna trtnica dvoletne cepiče na kolčeh in bilfah sledečih vrst: Na Ripariji Portalis: beli pinot, frankinja, cabernet sauvignon, domači refošk; na Rupetris Monticoli: vlaški rizling, rumena rebula, črni pinot, frankinja cabernet sauvignon, domači refošk. Enoletne cepjenke se prodajajo po 15 kron za sto za nakup do koncem decembra t. l. — Naročila se sprejemajo v deželni pisarni, kjer se morejo vložiti prošnje se v katerih se ima navesti, ali žele, cepiči na Ripariji portalis ali na Rupetris monticoli in koliko od vsake vrste. Pri zabeleži se plača 10% od svote naročil. Za skladanje se zaračuni 1 krono za tisoč. Odpošiljate po železnici in voznine grede na breme naročnika. Cene za dvoletne cepjenke se pogodbe z naročniki. Trtnico se sme ogledati vsak ponedeljek in četrtek.

Razglas.

Ker bo zahvaljna nedelja v Kobaridu dne 19. novembra, držal se bode navadni trg dne 20. novembra t. l. v Kobaridu.

Županstvo Kobarid.

rega sta gledali dve nožici, ki bi jih bil človek smatral za parski marmor, da se nista igrali z dvema majhnima sandalima, ki sta imeli zakrivljeni špici in sta bili pokriti z zlatom in biseri; spodnje oblačilo z dolgimi modrinami in belimi progami, s srebrno obrobljenimi gumbicami in z bisernimi gumbi, končno neke vrste telovnik, ki je bil izrezan v obliki srca, tako, da je puščal vrat in gornji del nedrij prosta, in je bil zapet pod nedriji s tremi demantnimi gumbi; okoli telesa se ji je vil svilen pas v najživejših barvah in z dolgimi resami, ki jih tako celo ljubijo elegantne Parižanke.

Na glavi je imela nekoliko po strani grško cepico, pretkano z zlatom in biseri, pod katero je kinčala na globokejši strani naravnih škrilatastodeča roža polne lase, tako črne, da so se leskele skoraj z modrim bleskom.

Lepota tega obraza lje bila grška v svoji dovršenosti, s svojimi velikimi, zametastimi, črnimi očmi, s svojim marmornatim čelom, ravnim nosom, koralastimi ustnicami in bisernimi zobmi.

Nad to divno sliko je razlivala mladost ves svoj sij in vonj; Haydée je bila stara kakih osemnajst do dvajset let.

Monte Cristo da po grški služabnici vprašati, če sme vstopiti.

Mesto odgovora da Haydée Grkinji znamenje, naj dvigne zastor pri vratih, katerikoli okvir je obdajal ležečo deklico kot krasno sliko.

Monte Cristo se ji približa.

Haydée se opre na komolec roke, s katero je držala cev, in pomoli smehlja grofu desnico.

„Zakaj,“ pravi ona v blago zvenečem jeziku hčerke Sparte in Aten, „zakaj me prosiš dovoljenja, da smeš priti k meni? Ali nisi več moj gospod? In jaz ne tvoja sužnja?“

Monte Cristo jo gleda smehlja.

„Haydée,“ pravi, „znanó vam je...“

„Zakaj me ne tikaš kakor vedno?“ ga prekine mlada Grkinja. „Ali sem napravila kako napako? Če je tako, me kaznuj, a ne smeš me vikati!“

„Haydée,“ pravi grof, „znanó ti je, da sva na Francoskem in si torej prosta.“

„Zakaj prosta?“ vpraša mlada deklica.

„Prosta, da me zapustiš.“

„Da te zapustim!... In zakaj naj te zapustim?“

„Kaj vem jaz? Gledat greva svet.“

„Jaz nočem videti nikogar!“

„In če najdeš med mladimi ljudmi, katere bodeš videla, katerega, ki ti bode ugajal, ne bom tako nepravilen...“

„Nikdar nisem videla lepšega moža, kakor si ti, in nikdar nisem ljubila nikogar razun tebe in svojega očeta.“

„Ubogo dete,“ pravi Monte Cristo, „to ti haja od tod, da si govorila skoro jedino s svojim očetom in z menoj.“

„In ali je potrebno, da govorim z drugimi? Moj oče me je imenoval svoje veselje, ti me imenuješ svojo ljubezen, in oba sta me imenovala svoje dete.“

„Ali se spominjaš svojega očeta, Haydée?“

Deklica se nasmehlja.

„Tukaj je in tukaj,“ pravi ter položi svojo roko na srce in oči.

„In kje sem jaz?“ vpraša Monte Cristo smehlja.

„Ti,“ pravi, „ti si povsodi.“

Monte Cristo vzame njeno roko, da bi jo poljubil, toda otroška deklica mu roko izmakne ter mu ponudi čelo.

„Zdaj, Haydée, pravi grof, „veš, da si prosta, da si gospa, da si kraljica: svojo obleko si lahko prihraniš ali jo menjaš, kakor se ti zljubi. Če hočeš, si lahko tukaj in lahko zapustiš dom, če hočeš; voz bode vedno naprežen za te; Ali in Myrtho te bodeta spremljala povsodi ter izvrševala tvoja povelja; samo jednega te prosim.“

„Govori!“

„Ne izdaj skrivnosti svojega pokoljenja, nikdar in nikomur ne povej besedice o svoji preteklosti; pod nobenim pogojem ne izreci imena svojih svetlih starišev.“

„Rekla sem ti že, gospod, in z nobenim človekom ne pridem v dotiko.“

„Čuj, Haydée, ta orientalska samota bode v Parizu morda nemogoča; spoznavaj življenje severnih dežel, kakor si spoznavala življenje Rima, Florence, Milana in Madrida. To ti boče koristilo vedno, bodisi da ostaneš tukaj ali se vrneš v orient.“

Mlada deklica pogleda grofa s svojimi velikimi vlažnimi očmi ter pravi:

„Ali če se vrneva v Orient, hočeš reči, ali ni res, gospod?“

„Da, hčerka,“ odgovori Monte Cristo, „saj vendar veš, da se iz lastnega nagiba nikdar ne ločim od tebe. Drevo ne zapusti cveta, ampak cvet zapusti drevo.“

„Jaz te ne zapustim nikdar, gospod,“ pravi Haydée, „ker vem, da brez tebe ne morem živeti.“

„Ubogo dete! V desetih letih se postaram, in ti bodeš čez deset let še čisto mlada.“

„Moj oče je imel dolgo, belo brado, a to me ni oviralo, da sem ga ljubila; moj oče je bil star šestdeset let in se mi je zdel lepši kakor vsi mladi ljudje, katere sem videla.“

„Toda povej mi, če misliš, da se tukaj privadiš?“

„Ali te bodem kdaj videla?“

„Vsak dan.“

„Zakaj me torej vprašaš, gospod?“

„Bojim se, da ti bode dolgčas.“

„Ne, gospod, kajti zjutraj bodem mislila na to, da prideš ti, in zvečer se bodem spominjala, da si bil pri meni; sicer pa če sem sama, imam velike spomine, pred seboj vidim neizmerne slike in neomejena obzorja, s Pindom in Olimpom v daljavi, in potem imam v srcu tri čute, s katerimi se človek ne dolgočasi nikdar, namreč žalost ljubezen in hvaležnost.“

(Dalje pride.)

Ruski pisatelji v nemščini.

Grof Lev. Tolstoj.

1. Die Kosaken.
2. Sewastopol.
3. Zwei Husaren. Erzählungen eines Markörs.
4. Geld.
5. Der Tod. — Drei Todesarten. — Der Tod des Ivan Ilitsch. — Der Leinwandmesser.
6. Albert. — Luzern. — Die Dekabristen.
7. Soldatengeschichten aus dem Kaukasus.
8. Polikuschka.
9. Unsere Armen und Elenden.
10. Die Kreutzer Sonate.
11. Herr und Knecht.

12. Die Auferstehung der Hölle.
13. Ueber Gott und Christentum. (Gedanken über Gott. — Leben und Lehre Jesu. — Wie soll man das Evangelium lesen und worin besteht sein Wesen?)
14. Die sexuelle Frage.
15. Jermak und andere Geschichten.
16. Ivan der Dummkopf.
17. Die Sklaverei unserer Zeit.
18. Grausame Genüsse.
19. Meine ersten Erinnerungen.
20. Christentum und Vaterlandsiebe.
21. Leben und Tod.
22. Stadt- und Landleben.
23. Was ist die Kunst?

Maksim Gorki.

1. Tschelkasch. — Bolesy — Lied vom Falken.
2. Blaue Funken. — Grossvater Archipp u. Ljonka.
3. Kain und Artem. — Jemeljan Pilay.
4. Ehemalige Leute.

5. Das Opfer der Langweile. — Die Sonne der Kerkerlinge — Der rote Waska.
6. Freunde. — In der Steppe u. a.
7. Malwa.
8. Sasubrina. — Ausfahrt — Das Lied vom Sturmvolgel — Einmal im Herbst — Die Holzflosser.
9. Warena Olessow.
10. Der Landstreicher.
11. Ein Verbrechen.
12. Konowalow.
13. Der rote Waska.
14. Das Ehepaar Orlow.

Anton Cehov.

1. Sünde und andere Geschichten.
2. Ein Glücklicher und andere Gesch.
3. Eine gottgefällige Anstalt.
4. Eine künftige Frau und andere Geschichten.

Vsevolod Garšin.

1. Die Bären. (ilustrovano).
2. Ein kleines Gespräch und andere Novellen.

N. M. Karamzin.

1. Paris in der Revolution.
2. Reisebriefe aus Deutschland.

Grof V. A. Sologub.

1. Die Pflögetochter.
2. Vornehme Welt.

Nevo izdaje. Izvirna cena 1 marko (K 120). — prodaja

le po 90 vin.

Slovanska knjigarna
A. GABRŠČEK v Gorici.

Slovanska knjigarna

✿ ✿ A. GABRŠČEK v Gorici ✿ ✿

priporoča naslednje knjige in muzikalije:

- Album „Kranjsko v slikah in opisih“, eleg. vezan 4 K.
- Aleksandrov: Pesmi in romance, broš. 3 K 50 h, eleg. vez. 5 K.
- Askerc A.: Zlatorog, planinska pravljica iz Trente, broš. 1 K 60 h, eleg. vez. 3 K.
- Cankar Ivan: Vinjete, broš. 3 K 60 h, eleg. v platno vez. 4 K 60 h.
- Jakob Ruda, drama, broš. 1 K 20 h.
- Z. narodov blagor, komedija; broš. 2 K, eleg. v platno vez. 3 K.
- Knjiga za lahkomiselne ljudi, broš. 2 K 50 h, eleg. v platno vez. 3 K 0 h.
- Kralj na Betajnovi, drama; 2 K.
- Erotika, II. izdaja; broš. 2 K, eleg. vez. 3 K 20 h.
- Hiša Marije Pomočnice, broš. 2 K, eleg. vez. 3 K 50 h.
- Gospa Judit, broš. 2 K, eleg. vez. 3 K 20 h.
- Cehov Anton: Momenti, broš. 3 K, eleg. vez. 4 K.
- Jelovšek Vlad.: Simfonije, broš. 2 K.
- Jelovšek Ernestina: Spomini na Prešerna, broš. 2 K, eleg. v platno vez. 3 K 40 h.
- Dr. Ilesič Fr.: Prešeren in Slovanstvo, 70 h.
- Kaj bočena? Poslanica slov. mladini, broš. 50 h.
- Kersnik Janko: Zbrani spisi.
- I. sešitek. Cyklamen, broš. 2 K 50 h.
- II. sešitek. Agitator, broš. 2 K 50 h.
- III. sešitek. Na žerinjah, broš. 2 K 50 h.
- IV. sešitek. Lutrski ljudje, Testament, broš. 2 K 50 h.
- V. sešitek. Rošlin in Vrjanko, 2 K 50 h.
- VI. sešitek. Jara gospoda, Očetov greh, broš. 2 K 50 h.
- VII. in VIII. sešitek. Gospod Janez, Kmetke slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo, broš. 5 K.
- Kersnik Janko: Zbrani spisi. Vezana izdaja. V platno vez. po 6 K, v fini pol franc. vezbi po 7 K.
- I. zvezek. Cyklamen in Agitator.
- II. zvezek. Na žerinjah, Lutrski ljudje in Testament.
- III. zvezek. Rošlin in Vrjanko, Jara gospoda in Očetov greh.
- IV. zvezek. Gospod Janez, Kmetke slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo.
- Kette Dragotin: Poezije, eleg. vez. 4 K 40 h. (Razprodano; nova izdaja se pripravlja.)
- Koebek Fran: Pregovori, prilike in reki, 60 h.
- Dr. Krek Gojmir: Anton Askerc, Studije, broš. 1 K 60 h.
- Kveder Zofka: Iz naših krajev, broš. 2 K 50 h, eleg. vez. 4 K.
- Murnik Rado: Navihanci, broš. 2 K 50 h, eleg. vez. 3 K 50 h.
- Murnik Rado: Bucek v strahu, broš. 70 h.
- Prešernove poezije. Uredil A. Askerc. broš. 1 K 40 h.
- Elzevir izdaja 3 K.
- Dr. Sorli Ivo: Očlovek in pol, broš. 2 K 50 h, eleg. vez. 3 K 50 h.
- Trdina Franc: Bahovi huzarji in Iliri, broš. 3 K, eleg. vez. 4 K 50 h.
- Bajke in povesti I., broš. 2 K, eleg. vez. 3 K 20 h.
- Vasičeva M.: Dobra kuharica, v platno vezana 6 K, 6 K, po pošti 6 K 55 h.
- Veseliški zbornik, broš. 4 K.
- Zupančič Oton: Časa opojnosti, broš. 2 K, eleg. vez. 3 K.
- Zupančič Oton: Čez plan, broš. 2 K, eleg. v usnje vez. 3 K.

Za mladino:

- Pisanice. Pesmi za mladino. Zložil Oton Zupančič. Kartonirane 80 h.
- Medvedji lov. Čukova gostija. Povesti. Spisal Josip Brinar. Kartonirano 80 h.
- Na rakovo nogo. Povest. Spisal Ivo Trošt. Kartonirano 80 h.
- Rosa Jelodvorska. Povest. Spisal Kristof Schmidt. S 6 koloriranimi podobami, eleg. vez. 2 K.
- Novo pravljice iz tisoč in ena noč. S koloriranimi slikami Eleg. vez. 2 K.

- Zoologijški atlant. Sestavil H. Leutemann. Slovanski mladini razložil A. Pavlin. 24 tabel s 255 koloriranimi slikami in 57 strani besedila. Trdo vez. 6 K.
- Dobri otroci. Kolorirane slike s pesmicami. Za najmlajšo mladino. Cena 24 h.
- Naše domače živali. Kolorirane slike iz domačega živalstva brez besedila. Broš. 40 h.
- Drobit v podobah. Cena navadni izdaji 40 h.
- Drobit v podobah. Leporelo-izdaja (slike so napete na močni lepenci s platnenimi hrbiti, in sicer na eni strani „Drobit“, na drugi pa „Naše domače živali“). Cena 1 K 50 h.
- Noetova barka. Živalstvo v podobah s pesmicami. Kolorirana izdaja. Cena 1 K 50 h.
- Sladki orehi. Računski primeri v slikah in pesmicah. Cena kolorirani in karton. izdaji 1 K 60 h.

Muzikalije:

- Podoknica iz Teharskih plemičev za klavir. Hoffmeister K., 1 K.
- Pesmi za visoki glas s spremljevanjem klavirja. Hoffmeister K., 1 K 50 h.
- Trije jahači, melodram za klavir. Hoffmeister K., 1 K.
- Zvezdica, polka mazurka za klavir. Volarič H., op. 9. 90 h.
- Slovenske narodne pesmi. Pirnat Stanko, partitura 3 K 40 h. — Posamezni glasovi po 40 h.
- Tri Askercove balade, zložil Risto Savin. 2 K 40 h.
- Zimska idila. Balada za srednji glas. Risto Savin. 1 K.
- Pod oknom. Samospev za bariton, dr. Gojmir Krok. 1 K 60 h.
- Pozdrav Gorenjski, valček za klavir. Parma Vikt. 2 K.
- Bela ljubljana, valček za klavir. Parma Viktor. 2 K 40 h.
- Album slovenskih narodnih napevov za klavir. I. zvezek. Gerbič Fran, 3 K.
- Album slovenskih narodnih napevov za klavir II. zvezek. Gerbič Fran, 3 K.
- Možiček. Enodejanska pantomima za klavir. Ipavec. 5 K.
- Tri pesmi za en glas s spremljevanjem klavirja Lajovic Anton, 2 K 50 h.
- Legijonarji. Uglasbil V. Parma.
- I. Zapoji mi, ptičica, glasno. Pesem za sopran s klavirjem. 1 K 20 h.
- II. V petju oglasimo. Moški zbor s klavirjem 1 K 80 h.
- III. Kuplet za moški glas s klavirjem 1 K.
- IV. Romanca. Za tenor z moškim zborom in klavirjem. 1 K 80 h.
- V. Ptica. Za sopran s klavirjem 1 K 20 h.
- VI. Skoz vas. Koračnica. Za petje s klavirjem 1 K 20 h.
- Rokovnjači. Uglasbil V. Parma.
- I. Uvertura za klavir 2 K 50 h.
- II. Kuplet za moški glas s klavirjem 1 K.
- III. Zora vstaja. Za sopran 1 K.
- IV. Cvetočih deklic prša bela. Sopran z mešanim zborom in klavirjem 2 K.
- Mladi vojaki. Koračnica za klavir. Uglasbil V. Parma 1 K 20 h.
- Ista za citre 1 K.
- Zdravice. Za samospeve s klavirjem. Uglasbil V. Parma 3 K.
- Triglavske rože. Valček po slovanskih napevih za klavir. Uglasbil V. Parma 2 K 50 h.
- Slovenske cvetke. Potpourri po slovanskih napevih za klavir. Zložil V. Parma 3 K.

Za citre:

- Veneč slovenskih pesni za citre. Mešiček Jos. II. natis. 1 K 40 h.
- Slovenski citrar št. 1. Mešiček Jos. Narodna koračnica, 80 h.
- Slovenski citrar št. 2. Koželjski Fr. S. Na vasi fantazija, 80 h.
- Pek v igranju na citrah. Koželjski Fr. S. I. zvezek 3 K, II. zvezek 3 K, III. zvezek 2 K 60 h.

Iščemo

v vsakem mestu, trgu in večji vasi na Kranjskem in Primorskem po enega zastopnika za prodajo naših zelo praktičnih in cenih strojev za prati, ki kupi vsaka razumna gospodinja.

Rafektira se le na vestne in marljive osebe, katere morejo tudi jamčiti za svoje odjemalce.

Zembruski & Comp.

— Trst. —

Via Lodovico Ariosto št. 2.

Odlikovana pekarija in sladčičarna.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu v (lastni hiši.)

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prodaja tudi različne moke.

Prva konsumna zaloga olja

Henrik Curiel

Tekališče Jos. Verdi 42. GORICA Tekališče Jos. Verdi 42.

Specialiteta oljkega olja

Jedilno olje

po 28 kr.

Srednje vrste à 32 kr. liter	
fine	36 "
iz Istre	40 "
" Corfu	48 "
" Bari	56 "
" Molfette	64 "
" Provence	72 "
" Monte	80 "
" S. Angelo	80 "
" Iulke	96 "

Sprejemajo se naročila v posodah od 5, 10, 15 litrov, katere se prepusti stranki, dokler jih rabi.

Brezplačno pošiljanje na dom.

A. vd. Berini - Gorica

Šolska ulica št. 12

velika zaloga oljkega olja

prve vrste

najboljši trdk iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: K — 56, — 64, — 72, — 80, — 88, — 96, 112, 120, 136, 144, 160, 180, 200.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštno prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne vporabe olja; po vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Ako hočete zares

kupiti, vedno solidno in lepo blago po primerno nizkih cenah in se ne pustiti samo radi nizkih cen slepiti, Vam morem s prepričanjem zagotoviti, da se blagovolite obrniti zaupno, v Vašo popolno zadovoljnost, ob vsaki potrebi do domače tvrde

J. ZORNIK - Gorica
sedaj Gosposka ulica št. 10.

ki nudi največjo zalogo vedno zadnjih novosti krasnih okraskov za obleke perila in ovrtnice za gospode, solčnikov, dežnikov, svil, modercev, predpasnikov, pasov itd.

— Zaloga vseh potrebščin za g. šivilje in krojače. —

Mizarski pomočnik

dobro izurjen pri mizarskih strojih, kateri si zna sam napraviti potrebno orodje (klinje i. t. d.) za stroje, se sprejme pod jako ugodnimi pogoji.

Nezmožen ni treba, da se predstavi.

Natančnejša pojasnila daje upravnništvo lista »Soče«.

Gorica * Gorica
Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in pluja vina. Izvirno pilzensko »prazdroj«-pivo.

podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalno jestvin.

V zalogi imam kavo vseh vrst, različne moke iz Johmanovega in Majdičevega mline, dalje imam različne pijače kakor francoski konjak, pristni kranjski brinovec, domači tropinovec, izvrsten rum, maršalo, malaga, istrijski refošk, kavo in vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda, testenine Žnidaršič & Valenčič itd. Več vrst olja. — Pošilja se po pošti najmanj 5. j. —

Josip Kutin

v Gorici. — Semenška ulica št. 1.

5 kron in še več zaslužka na dan.

Družba za domača dela in strojev za pletenje.

Iščejo se osebe obojega spola za pletenje na našem stroju. Lahko in hitro delo skozi celo leto. Ni treba nobenih znanostij. Se ne gleda na oddaljenost in delo prodajamo mi.

Družba za domača dela in strojev za pletenje **Tomaž H. Whittick & Co.** — Praga trg sv. Petra 7. I. 434. — Trst, ul. Campanile 13—434.

Za učence ljudskih šol.

Grubbauerjevi šolski zvezki

so na prodaj po tovarniški ceni. Ker je zaloga še velika, hočemo se je iznebiti na ta način.

To so danes najcenejši zvezki, dasi priznано najboljši.

Knjigarna A. Gabršček.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček

priporoča svojo

novo knjigoveznico

moderno urejeno ter preskrbljeno z vsemi potrebnimi stroji.

Sprejema naročila na

— elegantne in fine vezbe knjig, —

protokolov, map ter izvršuje vsa v knjigo večko stroko spadajoča dela.

Izdelek ukusen in po zmernih cenah.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.
V svojem „Trgovskem Domu.“
TELEFON št. 80.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje, stalno naložene najmanj na j. dn. leto, po dogovoru — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez iz gube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadrugaški vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. decembra 1904:

Delež: a) podpisani	K 1.058.400
b) vplačani	319.684
Dana posejila	1.900.302
Vloge	1.991.340

V GORICI

Tekališče Jos. Verdi št. 45.

✠ **M. GÁL** ✠

CENTRALA: v Trstu Corso 4.

Priporoča vsakovrstne priprave za bolnike kakor: ovitke Presnitz, torbe za led, priprave za ogrevanje trebuha, elastične nogovice, ortopedične aparate, gobe in cevi iz gumija, sterilizirano vato dr. Bruns, klisopumpe, mlečne pumpe, cizke, umivalnike za želodec, umivalnike „Ladys Friend“, zračne blazine za bolnike itd.

Največja zaloga slik

v modernih in antiknih okvirjih, — umetniške vrednosti. — Slike prvih slovanskih slikarjev. — Ilustracije slik slovečih slikarjev. — Francoske, angleške in ameriške gravure velik: umetniške vrednosti v okvirjih po želji odjemnikov.

Razstava slik v I. nadstropju, v prostorih tiskarne.

Knjigarna in trgovina z umetninami

A. Gabršček v Gorici.

Zemljevid

poknežene grofije Goriško in Gradiško s Trstom in okolico

narisal E. Bombig

izdala in založila Slovanska knjigarna
A. Gabršček v Gorici.

Nategnjen na platno s palicama zgoraj in spodaj (obseg 90x130 cm) s poštnino vred K 9 —

Isti zemljevid ukusno opremljen z oglasi narodnih tverdk, tudi na platno in s palicama, s poštnino vred K 5 —.

Jan. Jax & sin

Ljubljana — Dunajska cesta št. 17. — Ljubljana

priporoča

pisalni stroj „Adler“

kateri ima razločno pisavo, je jako jednostaven, trpežen, po ceni ter pisalni stroj prve vrste za urade, notarje, odvetnike, trgovce i. t. d.

— Zahtevajte cenike in opise. —

„Goriško vinarsko društvo“

(vpisana zadruga z omejeno zavezo)

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

z Brd, z Vipavskega in Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje.

Uzorce vin pošilja na zahtevo. Cene zmjerne, postrežba točna in realna.

Sedež društva: Gorica, ulica Barzellini 22.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gius. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške plnce, potlice itd.

Mehanična delavnica

z električno gonilno silo

Fran Lipizer v Gorici

Semeška ulica št. 14.

Popravlja bicikle, motocikle, vodne in plinove vpejlave, električne zvonce.

Izvršuje električne vpeljave itd. po zmernih cenah.

Popravlja kmetijske stroje.

Izvršuje tudi strgarska dela v železu.

Ravnokar je izšla knjiga

Metodika zemljepisnega pouka

v ljudski šoli

razkazana na svojem razvoju.

— Spisal Gabriel Majcen. —

Tiskala in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici.

Cena: broširana K 2 —, trdo vezena K 2-60.

po pošti 20 vin. več.